

lopun Gorbasta nykyiseen pikkukommaariin asti. Jossain nakuttavat sormet tietokoneen näppäimistölle uusia tietokoneohjelman osia, jotka tuottavat käyttäjilleen joko harmaita hiuksia tai hybriksen tunnetta. Ja jossain on se valtava tiedontuottamisjärjestelmä joka tuottaa tietoa sovellettavaksi, ei pelkästään komponenttien käytöstä ja niistä muodostuvista kokonaisuuksista, vaan myös koskien tehokasta tuotantoa ja valtavien teollisuuslaitosten työn ohjausta ja toiminnan suunnittelua.

Globaalissa markkinatilanteessa markkinajohtajan on jatkuvasti juostava nopeammin kuin muut. Juoksuopeuden määräävät nyt hiljaiseksi tuomitut ammattikunnat, vaikka juoksun suunnan osoittaminen kuuluu liikkeenjohdon toimenkuvaan.

Kysymys ei ole pelkästään tieteellisestä perustutkimuksesta tai soveltavasta tutkimuksesta. Teknilliset tieteet edistyvät paljolti kokemusten ja luonnontieteilijän korvaan särähtävän vaikeasti määriteltävän ”osaamisen” kautta. Osaaminen on kuitenkin vain yksinkertaisesti taito vastata ihmiskunnan esittämään teknilliseen tutkimuskysymyseen. Asia on loppujen lopuksi helposti ymmärrettävissä. Minä en menisi fyysikon rakentamaan lentokoneeseen – luoja kiitos että meillä on lentokoneinsinöörejä. Toimiva tekniikka on näkymätöntä. On vain muutama vuosi siitä, kun kännykkäänkin kuului ulos vedettävä antenni, aikanaan itsestäänselvyys, mutta kuka sitä enää edes muistaa.

Nokian todellinen tarina on myös kertomus insinööritaidosta, tästä salaperäisestä elämäämme konkreettisesti liittyvästä elementistä, joka käytännössä vie eteenpäin maailmamme kehitystä. Emme kai ole niin erkaantuneita todellisuudesta, että sähkö tulee yhteiskunnassamme töpselistä ja vesi hanasta, joten näitä ilmiöitä ei tarvitsisi sen enempää pohdiskella.

Panu Nykänen työskentelee teollisuuden historian professorina Aalto-yliopistossa.

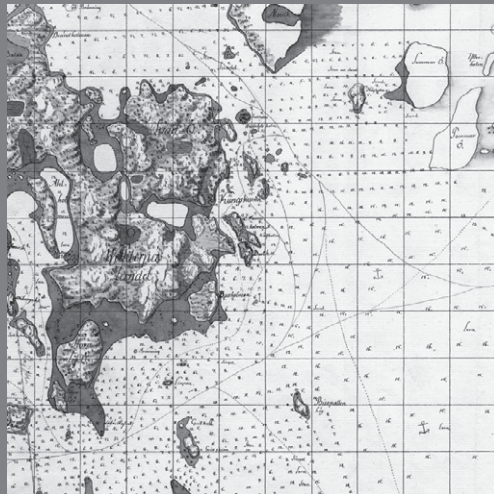

PÄIVÄNVALOON PUTKAHTANEET KARTAT

Veijo Kauppinen

Erkki-Sakari Harju ja Heikki Tiilikainen:
Kuninkaallinen merikartasto 1791-1796.
C.N. af Klerckerin johtama kartoitustyö
Suomenlahdella. AtlasArt 2009. 144 s.

Ruotsin ja Venäjän välisen sotilaallisen konfliktin ainainen uhka piti vastuulliset valppaana ja kohdisti resursseja strategisiin hankkeisiin. Tarvittiin tarkkoja karttoja, joita voitiin käyttää sekä maa- että merisodassa. Suomenlahdella käytävässä merisodassa suosittiin ketteriä rannikkolaivoja, joilla piilouduttiin tarvittaessa saarten suojaan. Maissa oleva tykki ampuu laivatykkiä tehokkaammin, joten oli tarkoituksenmukaista varustaa laivat nopeasti maihin siirrettävin tykein ja olla perillä siirtoihin soveltuvista

kulkuväylistä. Erityisen tärkeää oli tuntee navigoinnin kannalta rannikkovesien syvytydet ja pohjanlaatu ankkuroinnin hallitsemiseksi.

Ruotsalaisilla oli kehittyneitä kartoja jo Pommerin sodan ajalta. Tällä kokemuksella laadittiin kattava kartasto Suomen eteläisistä rannikkoalueista idän Ahvenkoskelta Porkkalanniemelle. Kartoituksen oli tarkoitus jatkua lännemmäs, mutta hanke jäi kesken. Kartoja tiedettiin laaditun, mutta niitä ei löydetty ennen kuin ne putkahtivat esille Tukholman sota-arkistosta 2000-luvun alulla. Nämä kartat on nyt julkaistu näyttävänä kokoelmana. Kartojen lisäksi kirjassa on ansiokas, maanmittauksen historiaakin va-

laiseva johdantoluku *Suomen rannikon puolustus ja af Klerkerin kartoitustyö*.

Kartat ovat huolella tehdyt ja yllättävän tarkat. Todennäköisesti talvella jään päältä tehdyt syvyysmerkinnät kattavat hyvin rannikon. Kartoilla voisi menestyksellä navigoida vielä nytkin.

AtlasArt-kustantamo on julkaissut muitakin vanhojen karttojen kokoelmia, kuten *Suomi 1500-luvun kartoissa*, *Vanhojen karttojen Lappi*, kolme kirjaa luovutetun Karjalan kartoista sekä *Mauno Kajamaa, Suomen kartoittaja*.

www.atlasart.fi